

14 sierpnia 1980 r.: rano na pierwszej zmianie wybuchają strajk w Stoczni Gdańskiej im. Lenina

14 sierpnia 1980 roku na porannej zmianie w Stoczni Gdańskiej im. Lenina rozpoczął się strajk.

Bezpośrednim powodem strajku było wyrzucenie ze stoczni suwnicowej Anny Walentynowicz, działaczki Wolnych Związków Zawodowych, która od lat upominała się o godność robotników.

Bez przygotowania ze strony WZZ Wybrzeża strajk nie odniósłby sukcesu. Przypomnijmy, że dwa dni przed nim Pracownicy 29 kwietnia 1978 r. inżynier Andrzej Gwiazda i dwóch robotników Krzysztof Wyszowski i Antoni Sokołowski utworzyli Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża.

W skład komitetu weszli też Andrzej Bulc i Jan Karandziej. Aktywna w WZZ była Anna Walentynowicz, robotnica, która o sprawy robotnicze upominała się od lat 50, działając jeszcze w ZMP. Jej losy, niczym filmowego Mateusza Birkuta (bohater „Człowieka z marmuru”), były typowe i symboliczne dla pokolenia młodych robotników lat 50. W WZZ były m.in. Joanna Duda-Gwiazda i pielęgniarka Alina Pienkowska, a także Bogdana Borusewicz.

Załoga Stoczni Gdańskiej do strajku zdołała poderwać 14 sierpnia 1980 r. trzech młodych robotników – Jerzy Borowczak, Bogdan Felski i Jerzy Prędziński wspieranych przez drukujących i rozrzucających tego dnia od rana ulotki w trójmiejskiej SKM, kolegów z WZZ oraz m.in. cieszącego się autorytetem Henryka Jagielskiego, stocznio-wca, weterana Grudnia '70.

Później wisko splendorów przypadła Lechowi Wałęsie, który za sprawą Bogdana Borusewicza stanął na czele MKS. Wałęsa, podobnie jak Borusewicz, nie pracował w 1980 r., w Stoczni im. Lenina (od 1976 roku).

Kiedy stocznia stała się skalą protestu niemal wszystkich zaskoczyła. Socjalizm na kremlowski sposób zachwiał się przez bunt proletariatu.

Po godz. 10.00 do strajkującego zakładu przedostaje się Lech Wałęsa i obejmuje przywództwo strajku. Miał dostać się na teren zakładu, jak sam utrzymuje, skacząc przez płot.

Pierwsze postulaty strajkujących to: przywrócenie do pracy Anny Walentynowicz i Lecha Wałęsy (zwolnionego w 1976 roku), wzniesienie pomnika ofiar Grudnia 70 roku, gwarancja bezpieczeństwa dla strajkujących, podwyżka płac o 2000 zł, zasiłki rodzinne równe wypłacanym funkcjonariuszom MO i SB.

15 sierpnia 1980 r. strajk podejmuje Stocznia im. Komuny Paryskiej w Gdyni, na czele Komitetu Strajkowego staje Andrzej Kołodziej.

– Do utworzenia wolnych związków zawodowych daliśmy na Wybrzeżu co najmniej kilkanaście miesięcy przed wybuchem strajków sierpniowych. Wysunięcie takiego postulatu było sprawą naturalną. List postulatów Stoczni im. Komuny Paryskiej układałem wspólnie

z Andrzejem Butkiewiczem, kolegą z WZZ Wybrzeża, który stworzył „Wolną Drukarnię Stoczni Gdynia”. Wcześniej przez kilka godzin przekonywałem stoczniowców do tego, co było najważniejsze, zapewnienia pracownikom niezależnej reprezentacji, która pilnowałaby przestrzegania tego, co wywalczymy. Załoga zaakceptowała, aby pierwszy postulat dotyczył wolnych, niezależnych od władzy związków zawodowych – wspominał w rozmowie z „Magazynem Solidarność” Andrzej Kołodziej. Strajkuj także inne zakłady Trójmiasta m.in. porty i komunikacja miejska.

Fot. Wojciech Milewski

W południe ówczesne władze blokiowały czynniki telefoniczne Wybrzeża z resztą kraju.

16 sierpnia Komitet Strajkowy Stoczni Gdańskiej podpisuje porozumienie z dyrekcją Stoczni. Porozumienie obejmuje przywrócenie do pracy Anny Walentynowicz i Lecha Wałęsy, podwyżkę płac o 1500 zł, dodatek drożyzny oraz gwarancję bezpieczeństwa dla strajkujących.

Ok. godz. 15.00 Lech Wałęsa ogłasza w imieniu Komitetu Strajkowego koniec strajku Stoczni Gdańskiej.

Członkowie strajkujących nie zgadzają się z tą decyzją i dążą do kontynuacji strajku, a do spełnienia postulatów innych strajkujących zakładów pracy, jednak stoczniowcy opuszczają swój zakład.

Na miejscu pozostaje ok. 700 osób, a Lech Wałęsa, pod presją pozostałych, zmienia decyzję i ogłasza okupacyjny strajk solidarnościowy.

17 sierpnia noc przed godz. 23 zbiera się na pierwszym posiedzeniu Miejski Zakładowy Komitet Strajkowy (reprezentujący 28 strajkujących zakładów). Przed północ z 17 na 18 sierpnia jest gotowa lista 21 postulatów. MKS wydaje pierwszy „Strajkowy Biuletyn Informacyjny” zawierający komunikat o powstaniu MKS i jego zadaniach.

ASG